

II.4. Formarea profesională și consiliile sectoriale în Germania

Formarea profesională în Germania

Întreprinderile germane - în special IMM-urile - se confruntă cu aceleași evoluții și provocări ca și alte întreprinderi europene: **impactul noilor tehnologii asupra proceselor de producție de bunuri și servicii**, precum și asupra organizării muncii, **creșterea severității concurenței**

între companii - inclusiv efectul "globalizării" și **tendențe puternice de "relocare" a producției în țări unde costurile de producție sunt mai mici** (în special "costurile salariale").

Cu toate acestea, **practicile de formare profesională în Germania, în special de formare continuă, se bazează mai puțin pe legislație și reglementări ca în Franța, de exemplu.**

În cazul formării continue, ajutoarele de stat în Germania merg către persoanele fizice în calitate de angajați amenințați sau către solicitanții de locuri de muncă, în timp ce în Franța, acestea sunt destinate mai degrabă întreprinderilor (de exemplu, sub formă de scutiri sau reduceri de taxe sociale).

Nu există în Germania obligația legală pentru întreprinderi în materie de cheltuieli de formare profesională. Costurile de formare contabilizate de întreprinderi sunt cele ale formării duale (formarea inițială și formarea prin ucenicie), dar costurile formării continue nu sunt evidențiate în mod clar.

Formarea continuă este, mai degrabă, în responsabilitatea individuală, care primează. De obicei, întreprinderile - IMM-urile în special - nu își asumă formarea la inițiativa salariaților. Acest lucru este valabil în special la formarea bazată pe rolul profesional și social care valorizează Meister-ul (cadru din primul nivel), ce se desfășoară la inițiativa salariaților, în general, și pe baza fondurilor proprii.

Partenerii sociali ai ramurilor profesionale joacă un rol important în definirea și structurarea calificărilor și conținutului diplomelor pentru ceea ce înseamnă formarea profesională inițială; influența lor nu este la fel de mare în domeniul formării profesionale continue, chiar dacă ramura poate contribui la finanțarea de centre de formare.

Statul federal și partenerii sociali conservă, la nivel central, partea cea mai structurată a dispozitivelor de formare: formare inițială prin ucenicie (sau sistem dual) ca și dispozitivele care extind această filieră de formare.

Convențiile colective care se încheie la nivel de ramuri (în Germania nu există acord interprofesional) **abordează rareori formarea profesională continuă** - cu excepția acordării unui concediu pentru formare în anumite sectoare ale economiei.

Cu toate acestea, în ultimii cincisprezece ani, mai multe acorduri prevăd măsuri de "formare-adaptare sau de reconversie (Umschulung) în caz de restructurare, mai ales pentru salariații cei mai amenințați. Trebuie subliniat că **formarea tinde să fie introdusă în "Pacturile pentru locuri de muncă", negociate la nivel de ramuri, atât ca o alternativă la șomajul parțial în perioade dificile, cât și ca măsură preventivă pentru un nivel ridicat de pregătire al salariaților.**

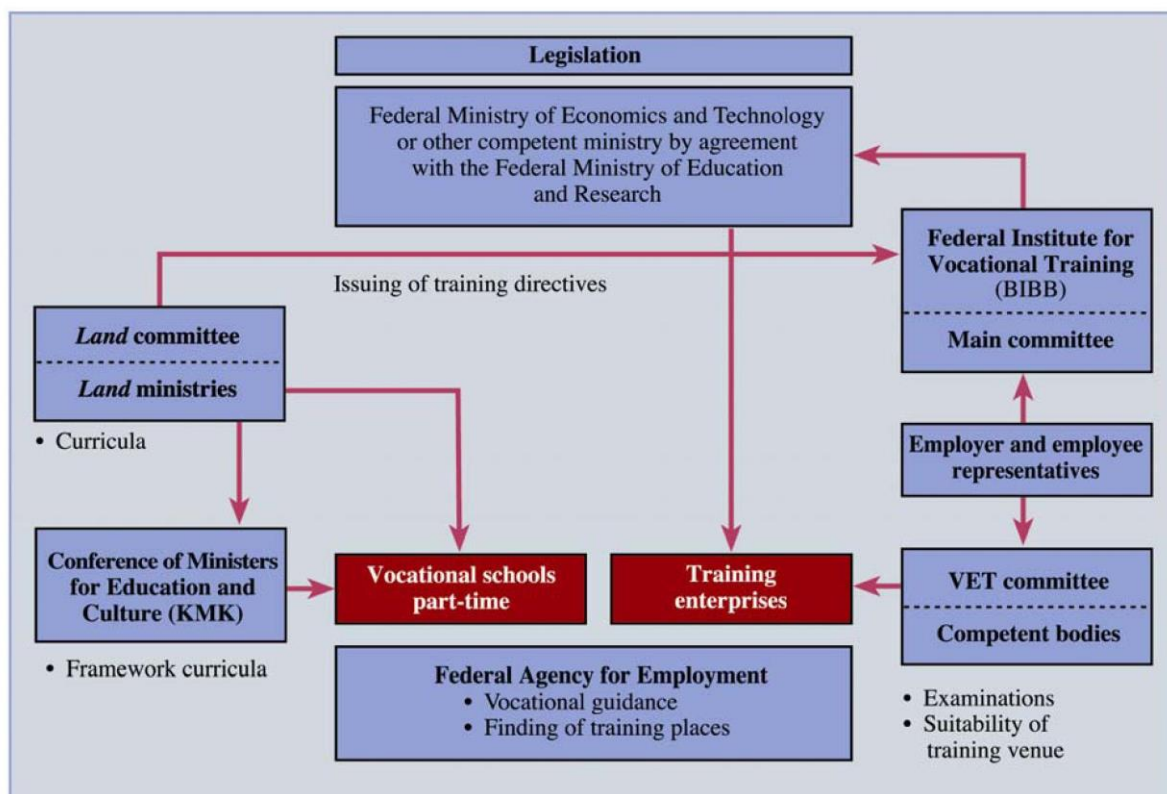
Educația și formarea profesională inițială continuă

Datorită structurii federale a Germaniei, existența în comun a unui guvern central și guvernele cu puteri legislative ale landurilor, **normele și reglementările privind educația și formarea profesională continuă sunt partajate între guvernul federal (Bund) și cele ale landurilor.** Această repartizare a competențelor se aplică la cele mai multe zone de acțiune publică, cu excepția diplomației și apărării.

Principiile de bază pentru educația și formarea profesională sunt definite la nivel constituțional sau legislativ. Pentru a asigura unitatea, landurile și-au dezvoltat proceduri de cooperare printr-o Conferință Permanentă a Miniștrilor Educației și Afacerilor Culturale (KMK). Această structură de coordonare este interesată de problemele interregionale cu obiectivul de a defini și apăra pozițiile comune despre problemele de interes comun.

În conformitate cu Legea fundamentală, guvernul federal este responsabil de organizarea și administrarea educației. Acesta este competent în domeniul educației și formării profesionale în afara școlii, stabilește principiile generale ale învățământului superior și pe cele privind măsurile de ajutor în procesul de învățare.

În schema din figura nr.1. este prezentat **sistemul de formare profesională continuă în Germania.**

Source: Federal Institute for Vocational Education and Training, 2006.

Figura nr.1. Schema sistemului de formare profesională continuă în Germania

Germania se caracterizează prin diverse modele mixte de finanțare, care implică mai mulți actori din sfera publică (Agenția Federală a Guvernului, Agenția Forței de Muncă Federale, autoritățile locale și municipalități) și din sectorul privat (companii, persoane fizice). Cu toate acestea, domină cele instituționale, orientate spre finanțare pe scară largă.

Statul și guvernul se implică în finanțarea educației continue din două motive: în primul rând, le finanțează formarea propriilor angajați în calitate de angajatori; în al doilea rând, guvernele acordă sprijin financiar pentru furnizorii de formare profesională în acțiuni ale căror costuri de formare nu sunt pe deplin acoperite de taxe. Aceleași guverne pot acorda sprijin financiar pentru persoane fizice sau pentru întreprinderile de formare, după cum este necesar în interesul public, în cazul în care participanții nu pot să-și acopere costurile de formare profesională.

Finanțarea publică a educației și formării profesionale se realizează în mod continuu, sub forma unei finanțări duble. Aceasta rezultă din faptul că fonduri și subvenții nu vin doar de la bugetul unei singure entități administrative, ci implică simultan mai multe entități administrative. Acesta este cazul, de exemplu, la Fondul Social European. Sistemul fiscal german este construit ca să permită companiilor să ia în considerare cheltuielile de educație și de educație continuă ca și cheltuieli operaționale (Operation); considerarea acestor cheltuieli reduce cantitatea de venituri impozabile pentru întreprinderile în cauză.

Persoanele private pot, la rândul lor, deduce din venitul impozabil cheltuielile cu educația și formarea profesională care le-au suportat, cu condiția ca ele să fie în legătură directă cu munca lor.

Finanțarea formării profesionale inițiale și continue

Pentru mecanismele de finanțare a formării profesionale există două principii generale care ghidează statele în abordarea lor legislativă, administrativă și operațională:

- ♦ **Principiul de pluralitate**, potrivit căruia statul (de exemplu, Landul) recunoaște și susține structurile de educație și formare profesională existente (religioase, de afaceri, de muncă, etc.);
- ♦ **Principiul subsidiarității**, conform căruia statul (Land) nu este implicat în mod activ în acest domeniu, dacă există deficit față de obiectivele urmărite (grupuri-țintă din zone locale, etc.).

În unele sectoare, precum cele menționate, dispozițiile despre educație și formare profesională sunt aplicate prin acorduri contractuale, care, prin lege, se referă doar la angajatori și lucrători afiliați la organizațiile ce au semnat acordul. Cea mai mare parte a contractelor individuale derivă din acordurile colective.

Acordurile colective în domeniul formării profesionale nu reprezintă o abordare alternativă la alte acte legislative, în măsura în care se referă la o parte a lucrătorilor, și nici nu includ șomerii sau pe cei care desfășoară activități independente. Cu toate acestea, contractele colective pot îmbunătăți legislația existentă în domeniul formării profesionale continue. Dacă astfel de acorduri există, ele sunt „personalizate” pentru a răspunde situațiilor specifice sectoriale (geografic sectorial) și conduc la acțiuni "personalizate". Astfel de abordări "personalizate" pot rezulta din acorduri negociate între consiliul local de afaceri și angajatori. Aceste acorduri sunt comune. Ele sunt valabile cu condiția ca partenerii sociali (din același sector, aceeași zonă geografică), să nu fi adoptat deja alte dispoziții privind formarea profesională.

Finanțarea formării profesionale se bazează pe multe organizații. În primul rând, **Ministerul Federal al Educației și Cercetării** oferă sprijin financiar pentru centrele din laduri și subvenționează formarea de locuri de muncă suplimentare, precum și formarea și instruirea personalului.

În acest sens, Ministerul acordă subvenții pentru Formarea inițială a studenților și formarea prin educație avansată și pentru adulți. Se oferă și sprijin pentru cercetare în domeniul educației și formării profesionale, precum și proiecte-pilot și activități de marketing pentru produsele de formare. În cele din urmă, acesta susține prin subvenții financiare cheltuielile cu echipamentele necesare formării profesionale. La nivel federal, **Departamentul de Afaceri economice este implicat în finanțarea formării profesionale.**

Autoritățile locale oferă instituțiilor de formare profesională finanțare pentru echipamente și formarea personalului nedidactic. Mai mult decât atât, acestea finanțează integral centre de formare pentru adulți (Volkshochschulen).

Comaniile participă la fondurile de formare profesională în mod voluntar, toate activitățile de formare se desfășoară în cadrul acestora, inclusiv cele de formare. Această finanțare se referă la personalul necesar funcționării centrelor de formare, precum și la salariile stagiarilor (sau ucenicilor).

În sectorul construcțiilor, finanțarea formării profesionale se face în mod obligatoriu de către angajatori, ca urmare a unui acord colectiv semnat în 1976 între partenerii sociali din sectorul respectiv. **Fiecare angajator trebuie să plătească un impozit de 2,8% din fondul de salarii, pentru a contribui la formarea unui "fond de egalizare".** În prezent, există o tendință clară spre implicarea guvernului în finanțarea formării profesionale.

Contextul economic dificil din ultimii ani a dus la creșterea cheltuielilor publice pentru programe de consolidare a capacității de inserție profesională a oamenilor și pentru a furniza necesarul de locuri de formare profesională. Guvernul federal a lansat mai multe programe de finanțare pentru modernizarea instituțiilor de formare profesională, precum și pentru învățământ deschis la distanță, găsind resursele necesare finanțării în bugetul de stat.

La nivel de companie, formarea profesională continuă se realizează la inițiativa angajatorilor pentru angajații lor, fiind aplicate și finanțate chiar de companii. Acestea sunt cele care, în temeiul dispozițiilor legale existente, decid dacă demarează o acțiune de instruire, definesc conținutul și modalitatea de realizare.

Finanțarea acestor training-uri "interne" poate fi direct de la societate sau în cooperare cu autoritățile publice competente, în conformitate cu programele stabilite în diferite domenii deficitare ca și calificări.

Formarea continuă organizată de autoritățile publice în beneficiul propriilor angajați se finanțează din resurse proprii, la care trebuie să se adauge taxele.

Organisme antrenate în formarea profesională

Există diferiți actori și platforme pentru anticiparea competențelor, a cererii și ofertei viitoare. Acestea există, la nivel național, la nivelul statelor federale, și la nivel sectorial. Partenerii sociali sunt implicați în aceste organizații.

Organizația principală care se ocupă de cercetare profesională, de dezvoltarea educației și formării profesionale (EFP) (*vocational education and training (VET)*) în Germania este **Institutul pentru Formare Profesională (BIBB - Bundesinstitut für Berufsbildung).**

BIBB a fost fondată în 1970 și își desfășoară activitatea sub supravegherea **Ministerului Federal al Educației și Cercetării**. Cu toate acestea, partenerii sociali, precum și alți parteneri ca statele federale și instituțiile de învățământ, joacă un rol important în activitatea institutului.

Într-un studiu despre consiliile sectoriale în EUROPA, BIBB a fost identificat ca fiind un **Consiliu transversal**. Partenerii sociali sunt reprezentați în comitetul de management (*Hauptauschuss*) al institutului. BIBB identifică provocările în formarea profesională continuă, stimulează inovarea în sistemul profesional național și internațional și dezvoltă soluții noi, orientate spre practica pentru educație și formare profesională inițială și continuă. Nu este o organizație orientată pe sector, dar este în schimb axată pe ocupații - BIBB este identificat aici ca un Consiliu transversal.

Pentru previzionarea de locuri de muncă și nevoi de competențe s-a format **Alianța pentru ocuparea forței de muncă și Rețeaua FREQUENZ**.

Anticiparea nevoilor specifice în Germania este în strânsă legătură cu particularitățile sistemului de formare. Germania are un sistem dual de educație și formare profesională inițială. Aproximativ 60% dintre tinerii germani sunt instruiți simultan la școlile profesionale și prin ucenicie în întreprinderi.

Pentru a asigura suficiente locuri de ucenicie și pentru a îmbunătăți identificarea timpurie a noilor competențe și nevoile de calificare, Guvernul federal german și partenerii sociali au convenit în 1999 asupra **“Bündnis für Arbeit, Ausbildung und Wettbewerbsfähigkeit”** (Alianța pentru ocuparea forței de muncă, formare profesională, și competitivitate).

În contextul acestei Alianțe, **Ministerul Federal al Educației și Cercetării** (BMBF) a început inițiativa pentru identificarea nevoilor de calificare. Diverse organizații de cercetare și de învățământ, **Institutul Federal pentru Formare Profesională** (BIBB), **Confederația germană a sindicatelor** (DGB) și **Organizația Patronală din Germania pentru Formare profesională** sunt parte a inițiativei.

Aceste organizații au fost conectate în **rețea FreQuenz pentru identificarea timpurie a abilităților**. Cele mai importante obiective ale FreQuenz :

- **identificarea schimbărilor din lumea muncii prin metode calitative continue**
- **definirea calificărilor în curs de dezvoltare**
- **înregistrarea ofertei de calificări și identificarea deficiențelor și a deficitului de aprovizionare**
- **testarea și elaborarea metodelor pentru identificarea nevoilor de calificare.**

Această rețea a realizat identificarea timpurie a nevoilor de calificare. În prezent, un nou sistem este dezvoltat. Acest sistem intenționează să integreze surse de date existente și să dezvolte metode pentru prognoze pe termen lung. BMBF, BIBB și IAB sunt implicate în această reorganizare.

Partenerii sociali din Germania sunt implicați și în aplicarea politicilor de integrare în Pactul Național de Formare Profesională. Acest pact a fost semnat în 2004 de principalii actori de pe piața muncii din Germania. Angajatorii au fost de acord să ofere 30.000 de locuri de formare suplimentare în fiecare an până în 2006 și o suplimentare de 25.000 de locuri inițiale de calificare. Pactul a fost extins până în 2010 și obiectivele au fost majorate.

Alte inițiative naționale pentru competențe identificare includ **Arbeitsmarktradar**. Acesta este un **Sistem de monitorizare a pieței forței de muncă orientate spre viitor**, susținută de BMBF.

În plus, studiul Serviciului Federal de muncă despre locurile de muncă vacante este o previziune de angajare pe termen scurt. Cu acest studiu se pot identifica schimbările sectoriale și ocupaționale în cererea de muncă. Aceste informații sunt folosite pentru a estima impactul politicilor pe piața forței de muncă și pentru orientarea în carieră, în special.

Mai mult decât atât, BIBB este angajat în **Sistemul de identificare timpurie a evoluțiilor de calificare (Früherkennungssystem Qualifikationsentwicklung)** și susținut de partenerii sociali, guvernul federal și landuri. **Institutul de Cercetare pentru Ocuparea Forței de Muncă (IAB-Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung)** are o lungă tradiție în cercetări și previziuni legate de aptitudini.

Previziuni regionale

Previziunile sunt efectuate și la nivelul statelor federale (*Länder*). **Conferința permanentă a miniștrilor landurilor pentru Educație și Afaceri Culturale (Kultusministerkonferenz - KMK)** a făcut previziuni statistice despre numărul de studenți și absolvenți de facultate începând din 1992 (în funcție de landuri, naționalitate și tip de universitate).

O prognoză similară este efectuată de KMK, pentru a estima numărul de elevi și abandonul școlar. Ambele tipuri de proiecții sunt actualizate la fiecare doi ani și acoperă o perioadă până la 2020. Acestea sunt utilizate de autoritățile regionale în principal pentru scopuri administrative.

Inițiative sectoriale

La nivel sectorial, Agentur Q susține aplicarea acordului colectiv 2001 privind calificările în sectorul metalurgic, industria energetică, și IT din Baden-Württemberg. Agenția trebuie să sprijine dezvoltarea calificării în companii, pentru menținerea competitivității și păstrarea locurilor de muncă.

În cele din urmă, mai multe inițiative de calibrare a cererii la oferta de competențe sunt programate în viitorul apropiat. Acestea includ Inițiativa pentru Calificare Națională și Programul de acțiune împotriva penuriei de competențe.

Institutul Federal pentru Formare Profesională
(Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)/
Federal Institute for Vocational Training)

Scop:

- Educația și pregătirea vocațională inițială
- Pregătirea vocațională continuă

Activitatea BIBB se concentrează în prezent pe 5 domenii:

- Piața de formare profesională și sistemul de ocupare a forței de muncă
- Actualizarea formării profesionale și îmbunătățirea calității formării profesionale
- Învățarea pe tot parcursul vieții, permeabilitatea și echivalența de programe de formare
- Formarea profesională pentru grupuri-țintă specifice
- Internaționalizarea formării profesionale

Sarcini:

- Analiza tendințelor cantitative pe piața forței de muncă
- Analiza tendințelor calitative pe piața forței de muncă
- Propuneri de politici pentru reducerea decalajului cantitativ
- Propuneri de politici pentru reducerea decalajului calitativ
- Promovarea cooperării între firme și furnizorii de formare continuă
- Aplicarea programelor/acțiunilor de reducere a decalajelor

Programe/acțiuni derulate:

- analiza evoluțiilor structurale de pe piața formării continue și pregătirii continue
- observarea și studierea inițială și practica de formare continuă în cadrul întreprinderilor
- testarea de noi metode în educație și formare pe teren continuă
- identificarea cerințelor viitoare de calificări, prin depistarea precoce
- elaborarea și actualizarea inițială și continuă a unor ocupații de formare
- sprijin în cadrul companiei, practică de formare profesională cu materiale și mijloace moderne de instruire
- dezvoltarea de concepte pentru calificarea formatorilor companiei
- sprijinirea și încurajarea unor centre moderne dedicate educației și formării profesionale, ca supliment la formarea inițială și continuă derulată în interiorul companiei
- evaluarea calității programelor de învățământ la distanță (VET)
- gestionarea și controlul programelor naționale și internaționale pentru dezvoltarea progresivă a educației și formării profesionale
- efectuarea de cercetare comparativă internațională privind educația și formarea profesională

Stakeholders implicați

Stakeholders în cadrul comitetului de gestionare (Hauptauschuss):

- ♦ Organizații patronale: 8 voturi
- ♦ Sindicate: 8 voturi
- ♦ Reprezentanți ai Guvernului Federal: 8 voturi
- ♦ Reprezentanții statelor federale: 8 voturi
- ♦ **1 reprezentant al PES german și 1 reprezentant la nivel de reprezentare comunală al organizației care operează la nivel federal: Consultativ**

Metode de lucru

BIBB efectuează **cercetări și activități de consultanță pentru identificarea sarcinilor viitoare de educație și formare profesională**, pentru promovarea inovării în învățământul profesional și de formare la nivel național și internațional, pentru dezvoltarea de soluții noi, orientate spre practică.

Beneficiarii activității și cercetărilor de la BIBB sunt în principal:

- **Persoane și organisme implicate în planificarea formării profesionale.** Acestea includ ministere la nivel de stat federal, organizații patronale centrale, sindicate, asociații profesionale și birouri responsabile pentru formarea profesională.
- **Persoane care derulează programe de formare profesională, în special manageri, coordonatori de resurse umane, comitete de personal, comitete de întreprindere, instructori în companii și facilități de formare profesională și profesori de la școlile profesionale.**
- **Comunitatea de cercetare, de exemplu universități, instituții de învățământ superior și alte institute de cercetare de formare profesională.**

BIBB este finanțat de Ministerul Federal al Educației. În plus, primește fonduri de la terți, cum ar fi Comisia Europeană și FSE.

Instrumente

Sarcinile Institutului includ cercetări despre educația și formarea profesională, dezvoltarea educației și formării profesionale, activități de consultanță și furnizare de servicii.

Instrumentele de cercetare includ evaluări ale programelor de educație, proiecții ale nevoilor viitoare de competențe (împreună cu IAB – un institut de cercetare legat de PES-ul german), studii de caz și studii comparative-monitorizări internaționale.

În plus, BIBB aplică și programe pentru tineri migranți și îmbunătățirea oportunităților egale pentru femei. BIBB stabilește și menține rețele cu furnizorii internaționali de educație, participă la sondaje despre formarea profesională continuă.

Produce

Managementul și transferul cunoașterii sunt prioritare pe ordinea de zi a BIBB. Prin urmare, BIBB publică în mod regulat rapoarte științifice și menține diferite site-uri (www.bibb.de). Organizează seminarii și oferă mai multe premii pentru inovații în formare. Sunt incluse și servicii precum:

- **Agenția Națională “Education for Europe”;**
- **National Europass Centre**
- **IMOVE (International Marketing of Vocational Education) pentru promovarea training-ului “Made in Germany”**
- **Jobstarter: Un program de promovare a formării în companii.**

(Traducere și sinteză: [Silviu Sârghi](#))

Bibliografie:

Ute Hippach-Schneider, U, ș.a.-**Vocational education and training in Germany**, Cedefop Panorama series; 138, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007 www.cedefop.europa.eu/en/Files/5173_EN.PDF
La formation continue en entreprise en Allemagne, quelques repères, L'Observatoire sur la formation continue et le développement des compétences, Bulletin, octobre, BU 2010, volume 1, numéro 2, <http://www.occ.uqam.ca/les-bulletins/23-foentrepriseallemagne.html>
Ante, C - **La modernisation de la formation professionnelle en Allemagne**, Juillet 2010, http://www.fesparis.org/tl_files/fesparis/pdf/publication/Christine%20Ante.pdf
OPECD - **Vocational Education and Training in Germany Strengths, Challenges and Recommendations**, sept. 2010, <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/45938559.pdf>

[Articol publicat în Revista "PARTENER" nr.1 din 2016, pag.26 - 32]
https://issuu.com/fppg/docs/revista_partener_nr.1_din_2016